

Když nestačí jen učit: Proč škola potřebuje někoho jako Jiřina Turjanská

24.6.2025 - Jitka Polanská | EDUin

Před půl devátou mi od Jiřiny pípne zpráva, že se blíží ke škole. Já už patnáct minut lelkuju před sborovnou v prvním patře a pozoruju, jak škola postupně ožívá. Teď rychle sbíhám po schodech k vrátnici. Když už mám Jiřinu sledovat při práci, tak ať to je od okamžiku, kdy vchází do dveří.

Jiřina Turjanská je sociální pedagožka Základní školy Praha 7, Strossmayerovo náměstí, známé jako „Stross“. Je to obří škola s jedenácti sty žáky a spadají pod ni tři pracoviště ve třech budovách. Letohradská, kde jsem teď, je jednou z nich. První patro tu zabírají třídy s alternativním vzděláváním, o které se před lety zasadili rodiče. Na stejném patře Jiřina sdílí kabinet s metodičkou prevence Petrou Pellarovou. Hned u dveří nevelké místnosti stojí stolek s křesílky, u kterého vedou konzultace s dětmi.

Škola v Letohradské ulici má starosvětského ducha, je trochu ošuntělá, ale má své kouzlo. Prostorná místnost hned vedle Jiřinina kabinetu, kde se konají setkání s návštěvníky, v první řadě s rodiči, má na stěnách v barvě akvamarínu zlatý vzor. Ten si budu detailně prohlížet, zatímco Jiřina bude mít vedle pohovor s jednou žákyní. Do něj teď zbývá dvacet minut.

„Nejdřív si musím označit docházku,“ ukazuje mi, čím začíná den. Všichni „socpedové“ na Praze 7 jsou napojeni na online infrastrukturu městské části, systém, do kterého zaznamenávají svou aktivitu včetně příchodů a odchodů. Tipuji, že to je nejméně oblíbená část jejich práce. „Píchnout si příchod často i zapomenu, protože jak přijdu do školy, tak honím moc věcí,“ usmívá se tmavovlasá a tmavooká mladá žena s příjemným hlasem a pečlivou artikulací.

Není to ale zbytečné úřadování. Sociální pedagogové v systému evidují i to, s kolika žáky pracují a na čem. Díky tomu má městská část podrobná (anonymizovaná) data. O tom, co všechno dalšího kromě reportování dělají, je tento článek.

Nejdřív jen stručně na úvod: Když žák čelí sociálním nebo rodinným problémům, má to špatný vliv na jeho vzdělávání. Na rozdíl od speciálního pedagoga, který se zaměřuje na podporu při samotném učení, sociální pedagog pomáhá dětem a dospívajícím odstranit překážky, které učení brání. Mnohé odstranit jdou, když se v tom angažuje někdo s potřebnou kvalifikací a časovou kapacitou. Někdo, jako je právě Jiřina.

„Socpeda“ ve Strossu dělá Jiřina druhým rokem. Předtím pracovala jako sociální pracovnice a krizová interventka v ROSA centru, které pomáhá obětem domácího násilí, a ještě předtím byla pět let součástí organizace Člověk v tísni. Vystudovala sociální pedagogiku v bakalářském programu Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy.

„My jsme na Praze sedm celkem pilotní,“ říká mi na vysvětlenou, že o moc déle než dva roky tu být ani nemůže. Projekt městské části, v jehož rámci se školy vybavily sociálními pedagogy, odstartoval relativně nedávno. První z nich, Nela Beranová, která všechny „socpedy“ v sedmé městské části teď koordinuje, nastoupila do Základní školy Tusarova v lednu 2022. „Tusarka“ stojí v dolních Holešovicích poblíž Holešovičské tržnice a má největší podíl dětí se sociálním znevýhodněním. Třetina žáků má cizí státní občanství, deset procent neumí dobře česky.

Za tři roky ale nastal velký skok. Nyní je sedm sociálních pedagogů na sedmi pracovištích a dva sociální pedagogy sdílí šest mateřských škol zřizovaných městskou částí.

„Akceleroval to covid, část dětí přestala být v kontaktu se školami, rodiny nekomunikovaly, narůstala obava o školní úspěšnost těchto dětí,“ odpovídá Sylva Svobodová na mou otázku, kdy radnice urgentně začala řešit spolupráci se školami v sociální oblasti. Svobodová je předsedkyní Výboru pro vzdělávání, sociální politiku a zdravotnictví – poradního a kontrolního orgánu zastupitelstva Prahy 7 – a vzděláváním se zabývala také jako metodička školského odboru.

„Snažili jsme se vymyslet nějakou cestu, jak se k těmhle dětem dostat,“ říká. „Jako radnice nemůžete nechat školu vyrobit seznam neprospívajících žáků a dát to sociálce, ať s tím něco dělá. Je třeba postupovat citlivě, s ohledem na důstojnost rodin a také na ochranu osobních údajů,“ vysvětluje.

Radnice již potřebným rodinám poskytovala potravinovou pomoc, podporovala je při vyřízení dávek a stabilizaci bydlení, ale do toho, jak děti z těchto rodin prospívají ve škole, vhléd neměla. Začalo být zjevné, že je třeba školskou i sociální oblast nějak propojit. Mostem mezi zřizovatelem a školami se nakonec stali sociální pedagogové.

Jakmile se ve školách zabydleli, ukázalo se, že mají víc práce, než ředitelé čekali. „Opravdu to odkrylo velké množství potřebných rodin a dětí, o kterých jsme nevěděli nebo o kterých bychom se nedozvěděli, protože byly tak na hraně,“ říká nejmenovaný ředitel školy v sedmdesátistránkové *Analytické zprávě o rozvoji sociální pedagogiky v Praze 7*, kterou vypracoval odbor vzdělávání a projektového řízení této městské části. „Já byl pak překvapený, v kolika rodinách, s kolika dětmi sociální pedagogové vlastně v reálu přišli do kontaktu a pracovali. To číslo bylo dvojnásobné, než bych si myslel,“ cituje dále zpráva ředitele.

V budově Letohradské Jiřina tráví pondělky a úterky, ve středu chodí do „Uranie“, což je další pracoviště spadající ke „Strossu“ a de facto speciální škola s malými třídami pro děti s těžšími poruchami učení. Tam se pedagožka dělí o práci s kolegou Filipem Brtkem. „Stross“ má jako velká škola sociální pedagogy dva. Jiřina má na starosti primárně Letohradskou, Filip působí v hlavní budově, oba se setkávají ve škole Na Uranii.

„Ve čtvrtek je pak radniční den,“ postupuje Jiřina v týdenním plánu. Všichni „socpedi“ ze všech škol Prahy 7 se ten den sejdou na detašovaném pracovišti radnice v Křížkové ulici, kde sídlí koordinátorka Nela Beranová, za kterou se pak odpoledne zastavím. Radnice jakožto zřizovatel činnost sociálních pedagogů zastřešuje a také je větší částí platí ze svého rozpočtu. Dříve si částečně pomáhala dotacemi státu a města, ale ty již skončily.

„Socpedi“ v Praze 7 jsou tedy zaměstnanci školy i městské části. „Veškerá náplň práce, která se týká městské části, tedy koordinační schůzky s dalšími „socpedy“ nebo s OSPODem, školení a intervize, probíhá ve čtvrtek,“ říká Jiřina. „To, že se setkávají a dobře znají pracovníci škol, radnic a neziskových organizací, hraje obrovskou roli, vytváří to účinnou síť podpory,“ doplňuje to pak odpoledne Nela Beranová, která je nyní vedoucí oddělení podpory sociální pedagogiky radnice, ale nechává si i malý úvazek ve škole, aby s terénem neztratila kontakt.

„Extrémně důležitou součástí práce sociálních pedagogů jsou schůzky se síťářem,“ zdůrazňuje. „To je člověk, který dobře zná nabídku sociálních služeb v Praze 7 i mimo ni. Sociální pedagog se s tímto specialistou radí, kam má rodinu dále odkázat, komu ji může předat,“ říká. Jde o poskytovatele terapeutických nebo aktivizačních služeb, nízkoprahová zařízení zajišťující doučování – nebo terénní pracovníky.

V pátek je pro Jiřinu den administrativy a home office. „Dopisuji záznamy z konzultací, e-maily, věci, které jsou důležité, ale přes týden na ně není moc času,“ kompletuje popis pracovního týdne. „Ale když je třeba, tak jsem ve škole – podle situace.“

„Nechcete si dát kafe?“ navrhuje mi rychle Jiřina uprostřed řeči, protože devátá se blíží, pak už na to nebude čas. Jdeme do sborovny, která je jen pár kroků od kabinetu a kde už vrčí kávovar. „Je fajn, že máme možnost se tu všichni potkat, chodí sem všichni učitelé z patra, to uvidíte o velké přestávce,“ říká mi.

Rychle se učitelům představím a těsně před devátou jsme zase zpět u Jiřiny v kabinetu. Brzy na dveře zaklepe plaše působící dlouhovláška. Setkání žákyně se sociální pedagožkou iniciovala její třídní. Pozdravím a vytratím se do akvamarínového pokoje. „Co si řekneme na konzultaci, je důvěrné,“ říká mi Jiřina poté, co se s dívkou asi po čtyřiceti minutách rozloučí. „Ale i když je potřeba něco sdělit někomu třetímu, třeba rodičům, nejdu za zády dítěte, chci, aby v tom bylo zapojené, domluvíme se spolu, jak to uděláme,“ popisuje. Na některé situace se vztahuje ohlašovací povinnost, ale Jiřina se i v tomto případě obrací nejdřív na žáka a dohodne s ním postup. Několik případů domácího násilí již za dobu svého působení zachytila.

Sociální znevýhodnění za sebou často vleče další problémy. Kromě prospěchu může zkomplikovat vztahy dítěte se spolužáky i s učiteli, může zasáhnout jeho sebepojetí a přispět k tomu, že se u něj objeví psychické potíže. „Problémy se často prolínají,“ říká Jiřina. Zároveň ale mohou vzniknout i nezávisle na rodinném zázemí nebo i tehdy, když dítě vyrůstá v rodině, která není sociálně znevýhodněná podle užší definice. „Destabilizující bývá i střídavá péče, která je u našich žáků velmi častá, včetně prvňáků,“ dodává.

Kde je problém, se často nejdřív neví. Jiřinin úkol je to citlivě zjistit. Setkání s dětmi absolvuje většinou tři denně a s každým ze žáků se setkává třikrát. „Na třetí schůzce se domluvíme co dál,“ pokračuje ve výkladu. Následovat může schůzka s rodiči nebo se školním psychologem, případně externím terapeutem. „Socped“ může žákovi domluvit i doučování, ať už ve škole, nebo mimo školu. S metodikem prevence může naplánovat práci s třídním kolektivem, s rodinou může pracovat na nastavení režimu, který podpoří učení dítěte.

A může také propojit rodinu s nízkoprahovým klubem a navrhnout jí pomoc terénních sociálních pracovníků. Ti například mohou poradit, jak si požádat o finanční příspěvek, pokud na něj má rodina nárok a nepobírá ho. To je poměrně časté. Například na příspěvek na bydlení dosáhne třetina rodin v Praze 7, ale dostává ho jen osm procent. Ani možnost obědů zdarma ve škole nebývá využívána naplno, rodiny se často stydí. Citlivou komunikací může „socped“ jejich zábrany rozpustit.

Po setkáních se žáky, někdy kolem oběda, si Jiřina domlouvá schůzky s rodiči. „Nejčastěji tady ve škole, do rodin chodím spíš méně, a když, tak si s sebou беру kolegyni nebo kolegu,“ říká.

Po vyučování jsou na řadě učitelé. „Oznamuju jim, jak s dítětem pracuji. Snažím se trojúhelník dítě – rodič – učitel držet v souladu,“ popisuje svou mediační a sjezducující roli.

Kromě individuálních schůzek chodí Jiřina na náslechy do tříd a spolupracuje s metodičkou prevence na programech posilujících dobré třídní klima. Jednou týdně ráno se účastní setkání Školního poradenského pracoviště (které ve škole v Letohradské funguje druhým rokem), spolu se zástupkyní ředitele v roli výchovné poradkyně, speciálním pedagogem a preventistkou.

Psychologa má škola také, ale potřebuje ho na jiných pracovištích, v hlavní budově a ve speciální škole jsou dvě psychologky na částečný úvazek. „Na Letohradské se zatím nedaří pozici psychologa

vykryt, o to důležitější mi přišlo posílit ŠPP o sociálního pedagoga," říká mi později u sebe v kanceláři v hlavní budově ředitel školy František Rada.

Jiřina také každý týden chodí na setkání všech učitelů. „Teď jsme s nimi například připravovali rodičovskou kavárnu o digitálních závislostech," říká, „a jindy jsme na setkání s rodiči zvali odborníky na problematiku sebepoškozování dětí.“

Jak je zřejmé, když je ve škole, jde Jiřina ze schůzky do schůzky. „Celý den se nezastavím, někdy nestíhám ani oběd. A když ho stíhám, kolegy jsem poprosila, že nebudeme mluvit o žácích, jinak za mnou všichni s něčím chodili, když jsme se potkali u jídla," usmívá se.

„Socped“ je v českých školách nová profese a své místo mezi ostatními školními specialisty si hledá. Přichází do kolektivů, kde ze zákona musí být zastoupený výchovný poradce a metodik prevence. Část škol již disponuje také speciálním pedagogem a menší část zaměstnává i psychologa. Pravomoce a kompetence jednotlivých profesí nejsou vždy jasně ohraničené, lidé si je mohou ve škole definovat i s ohledem na konkrétní situaci a své silné stránky.

Někteří z kolegů v „socpedovi“ můžou vidět konkurenci a mohou zpochybňovat jeho užitečnost. Překryv rolí může nastávat s metodikem prevence a výchovným poradcem. To jsou ale většinou učitelé, kteří se touto agendou zabývají jen kouskem svého úvazku. Sociální pedagog na rozdíl od nich neučí. „Podle mě je to velká výhoda i z hlediska vztahu k dítěti," říká Jiřina. Je fakt, že svěřit se s citlivými věcmi, které se týkají rodiny, někomu, kdo ho třeba učí a hodnotí, může být pro dítě těžší. Sociální pedagog je v tomto ohledu bezpečný důvěrník.

I ředitelé mají často jen velmi vágní představu, v čem je tato role specifická. „Motivovalo mě hlavně to, že budeme mít prostě o člověka navíc, další ruce a hlavu, někoho, za kým ještě může dítě přijít s problémem," říká Rada. Minimální očekávání, která od „socpeda“ měl, ale vyměnilo prozření. „Ukázalo se, kolik dveří se pak díky němu otevře, kolik věcí dřímá pod povrchem," říká ředitel.

Je otázka, zda „socped“ někdy „nefušuje“ do práce školního psychologa, byť nechtěně nebo nevědomky. Přinejmenším už to, že s dítětem vede konzultace a dopředu neví, čeho se problém týká, může svádět k niterným hovorům i pokusům o psychodiagnostiku.

„Právě proto, že je to v některých situacích hraniční, je dobré nejít přes hranu a nedělat nic, k čemu nemám vzdělání ani kompetence," vysvětluje Jiřina. „Při rozhovorech používám metody krizové intervence, zejména aktivní naslouchání, to dobře funguje, ale do terapie nikdy nejdu. Místo toho mohu dítěti říct: ‚Slyším, že teď bys potřebovala psychickou podporu, ale pojďme to vrátit ke škole. Pokud bys chtěla jít terapeutickou cestou, můžeme se spolu podívat, jaké jsou možnosti.‘ Ani když vidím, že dítě touží po tom se hluboce otevřít, nejdu tomu naproti, abych ho pak nepouštěla neošetřené zpátky do školního provozu s tím, že se mu bude honit hlavou, co vše mi řeklo," říká sociální pedagožka.

„Nebylo to, co dělá sociální pedagog, tradičně rolí třídního učitele?" uvažují nahlas. A pokud ano, proč ji nyní opouští? „V dnešní době na to absolutně nemá kapacitu," říká mi Jiřina. „Pracuje se třídou, zná děti, učí je, něco s nimi i zažívá, ale tuhle nástavbu individuálních pohovorů už nezvládá. Třídní si všimne, to je jeho role. Může kotvit, dávat obecnou psychickou podporu, ale víc toho nestihne," argumentuje.

„Prvorepubliková praxe, kdy učitel obcházel rodiny a zvonil jim u dveří, je pryč. V dnešní době to není představitelné, mimo jiné i proto, jak je nastavená společnost. Je třeba na to jít velmi opatrně," říká ředitel Rada. „Je opravdu úleva pro nás pro všechny, že část komunikace s rodiči u nás úspěšně převzali nebo moderují „socpedi"," dodává.

Učitelům, i když jsou přetíženi, většinou neunikne, že se žák při výuce odpojuje, trvaleji neprospívá nebo má hodně absencí. Zaznamenají, že dítě řeklo něco, co by mohlo zakládat podezření na nedostatek péče v rodině nebo i na domácí násilí. Nebo případně ani nic neřeklo, ale působí zvláště zakřiknutě. Je ale už nad jejich síly problém, který vnímali, nějak komplexně řešit. Navíc snad každý z nich má zkušenost s nepříjemně defenzivními rodiči. Učitel si tak o tom, co vidí, popovídá s kolegy na obědě, možná si to nese v srdci domů jako těžkou myšlenku, ale u toho to často zůstane. Nebo s dítětem zkusí promluvit, ale jde spíš o improvizaci než o profesionální rozhovor na citlivé téma, pro který není vyškolený. Na rozdíl od „socpeda“.

Ve zmiňované zprávě to jeden z ředitelů popisuje takto: „Je to, jako kdyby se někdo zranil, a buď jste tam měla doktora, nebo neměla. Dokud tam ten doktor není, tak si řeknete, já tam tu dlahu nějak strčím. Ale jestli to pak dobře sroste, to už je otázka.“

Brzy si všimnu, že Jiřinu mají ve škole velmi rádi a dají na ni, oceňují její profesionalitu. Kvalifikace a zkušenosti krizové interventky jsou poznat i z toho, jak ohleduplně a delikátně vystupuje, jakým hlasem a tónem s lidmi mluví. Učitelé i vedení školy nešetří chválou. „Už jsme se setkali se situacemi, které jsou pro mě jako pro učitele zcela nové. Jsem hrozně ráda, že máme někoho, kdo to s dětmi umí citlivě probrat,“ říká Tereza Dlesková, třídní v devátém ročníku.

„Ten pocit, že v tom nejste sama, že tu je někdo, kdo vám pomůže řešit, když se něco děje, je opravdu k nezaplacení,“ doplňuje ji Regina Rozkošová, třídní v sedmičce. „Někdy se děti svěří spíš Jiřince než rodičům nebo i nám učitelům,“ říká dále učitelka. „Už si to bez sociálního pedagoga ani nedokážu představit,“ dodává.

„Při jednání s rodiči vždycky ve správnou chvíli převezme slovo a správným tónem dokáže vysvětlit, v jaké situaci se nacházíme, co kdo má za práva a povinnosti,“ říká zástupkyně ředitele Magda Fleková. „Umí rodiče vtáhnout do procesu vlídně a zároveň pevně,“ dodává.

Rodiče „socpeda“ rovněž vnímají pozitivně, říkají mi pracovníci školy. Podle nich ho vidí primárně jako někoho, kdo s nimi hledá řešení, ne kdo je trestá a kárá. „Nás vidí jako přísné, ale „socpeda“ spíš jako prostředníka,“ shrnuje to s úsměvem Božena Palusgová, zástupkyně ředitele, která má na starosti speciální třídy školy U Uranie. Tam jsem se s Jiřinou vydala na druhý den.

Na Uranii jsme potkaly Jiřinina kolegu Filipa Brtka. Filip vystudoval sociální pedagogiku na „Jahodovce“, známé pražské vyšší odborné škole sociálně-právní, a sem do práce nastoupil na začátku minulého školního roku.

„První dva měsíce byly až trochu strašidelné,“ směje se, když pak spolu všichni tři s Jiřinou sedíme na kafi. „Všem jsem se představil, obešel třídy a pak jsem čekal, jestli mě vůbec bude někdo potřebovat. Člověk má pocit, že nic nedělá, ale zároveň se nemůže nikomu vnucovat,“ popisuje dobu v záběhu, kdy se sociální pedagog se školou sžívá. „Ostatní kolegové z ŠPP měli samé schůzky, datlovali e-maily, a já jsem na ně jen koukal a přál si, ať už mi někdo dá nějakou práci,“ říká. První rok byl pro něj hodně rozkoukavací, ale teď už si na nedostatek práce nestěžuje.

Filip mi dovolí zúčastnit se v Uranii hodiny sociálně-osobnostní výchovy, kterou tu vede s paní učitelkou v malé třídě sedmi žáků, samých kluků. Ti mají určovat, komu ze spolužáků patří vlastnosti a charakteristiky, které předtím každý napsal pro sebe na papír. Dělají to ochotně a „tipovačka“ je baví. „Kdo si myslíte, že je tichý a pomáhá Alexovi?“ „Péťa!“ volá několik chlapců jeden přes druhého.

„V Uranii je pro mě zakázka trochu jiná, než v Letohradské,“ říká mi později Jiřina. „Pohovory si drží spíše paní psychologka a speciální pedagogové, já tu mám více sociální práce, řeším častěji sociální

zázemí rodin, případně volám OSPOD, když je opravdu třeba.“ Zmiňuje případy, kdy s rodiči řešila fyzické tresty za špatnou známku. „Když domluva není účinná, musíme to nahlásit,“ říká. Tomu ale předchází série kroků, kterými se snaží vyřešit situaci bez zásahu „sociálky“.

Sociální pedagog se dává do souvislosti s vyloučenými lokalitami, ale Praha 7 vypadá jako bezproblémová čtvrť vzdělaných rodin střední třídy, jako dobrá adresa. Je ale iluze si myslet, že i v takové čtvrti se nenajdou děti zasažené vzdělávacím neúspěchem. Podle odhadu PAQ Research šedesát procent sociálně znevýhodněných žáků nebydlí na „špatné adrese“ a chodí do běžných škol.

Navíc v Praze 7 sice opravdu žije v průměru více bohatších a vzdělaných rodin než v jiných pražských městských částech a čtyřicet čtyři procent obyvatel jsou vysokoškoláci, ale to není celý obrázek. V této čtvrti jsou i čtyři veřejné komerční ubytovny, dvě ubytovny pro cizince a osm procent obyvatel je v exekuci, což je více než pražský i celorepublikový průměr. Nachází se zde i velká část kapacit pražských azylových domů.

Děti se sociálním znevýhodněním ale nežijí jen na ubytovnách, jde o daleko širší spektrum žáků, v mnoha případech hraničních. Školy navíc stále více přicházejí na to, že různé obtíže spojené s rodinným zázemím prožívají i děti ze středostavovských rodin, které primárně nevnímáme jako ohrožené. Neúplné rodiny, nefungující střídavá péče, psychické problémy rodičů nebo těžká nemoc – to vše je realita v různých typech rodin. Kromě toho – jak si všímají učitelé – část vzdělanějších rodičů nepochopila koncept respektující výchovy, který se snaží aplikovat, má problematický vztah ke struktuře, řádu a pravidlům (a jejich vymáhání), a v důsledku toho jsou i jejich děti ohrožené vzdělávacím neúspěchem.

Dotazníkové šetření mezi třídními učiteli, provedené radnicí pro zmiňovanou *Analytickou zprávu o rozvoji sociální pedagogiky v Praze 7*, přineslo následující průměrný profil třídy: šest žáků je z neúplných rodin (včetně střídavé péče), na druhém stupni je to i osm žáků ze třídy a v některých třídách až polovina. Průměrně tři žáci ve třídě se potýkají s psychickými problémy různého stupně závažnosti. Tři žáci mají speciální vzdělávací potřeby, dva žáci na třídu mají problém s docházkou a průměrně dva žáci čelí problémům v učení vinou sociálně slabého rodinného zázemí. Tyto kategorie se samozřejmě prolínají, u mnoha dětí se problémy sčítají.

Sociální pedagog se jako profese, která může zásadním způsobem přispět k odlehčení práce učitelů a snížení vzdělávacích nerovností, zviditelnil relativně nedávno, a to zřejmě díky úsilí Asociace sociálních pedagogů, úředníků ministerstva školství – zejména Odboru rovného přístupu ke vzdělávání – a neziskových organizací, jako jsou SOFA nebo PAQ Research. Sociální roli školy a významu sociálního pedagoga věnoval obsírnou analýzu i EDUin.

To, že se tato profese dostala do povědomí širší vzdělávací veřejnosti, ale i poslanců, zkrátka není náhoda, ale výsledek intenzivní práce. Velmi aktivně k tomu přispěli i zastupitelé Prahy 7. Hodně na samotném projektu i na jeho komunikaci navenek odpracovala radní pro vzdělávání a místostarostka Hana Šišková. „Už v roce 2022 jsme zorganizovali celopražskou konferenci pro další zřizovatele,“ říká radní. Od té doby ona i její tým dělá neúnavně osvětu i na konferencích organizovaných jinými organizacemi a taky v Parlamentu. Kromě toho zvou do svých škol návštěvy z řad vzdělávací komunity, zřizovatelů i zástupců státní správy.

Analýza ministerstva školství s nekonečným názvem *Systémové zavedení sociálního pedagoga do českého školství jako nástroje ke snižování vzdělávacích nerovností* řadí sociálního pedagoga mezi opatření s nejjasněji prokázanou efektivitou. I zkušenost Prahy 7 potvrzuje, že sociální pedagog je velmi slibnou odpovědí na naléhavou potřebu českého školství postarat se o to, aby vzdělávací dráhu českých dětí netorpědovaly rodinné okolnosti tolik jako doposud.

Novela školského zákona, o které se konečně nedávno hlasovalo v Parlamentu, staví sociálního pedagoga vedle psychologa a speciálního pedagoga a určuje, že financování těchto profesí bude nárokové a předvídatelné, v závislosti na velikosti školy a dalších parametrech. Pokud změna zákona bude schválena, budou placeni jako kmenoví pedagogičtí zaměstnanci školy ze státního rozpočtu, ne z dotačních programů, který jsou časově omezené.

To by byl velký posun oproti stávajícímu stavu. Pozice těchto specialistů by to ve školách stabilizovalo a učinilo je atraktivnějším pro kvalitní uchazeče. I když si školy budou muset primárně opatřit speciálního pedagoga a psychologa a až poté budou mít nárok na sociálního pedagoga, zároveň nejspíš bude platit, že když se jim psychologa najít nepodaří, mohou peníze využít na sociálního pedagoga. Je dost dobře možné, že toto bude častý případ.

Sociální pedagogiku lze studovat na osmi vysokých školách, ale také na vyšších odborných školách, a práce ve škole může být pro absolventy s tímto vzděláním zajímavá, takže po ní bude i poptávka. Naopak psychologů je na trhu práce nedostatek a mnoho z nich tíhne ke klinické praxi.

Sociálních pedagogů by tedy mohlo začít ve školách rapidně přibývat. A tím může dojít k zásadnímu obratu v českých školách, které doposud – v určité panice – svou sociální roli od sebe často odstrkovaly se slovy že „škola má hlavně vzdělávat“. Vzdělat každé dítě, které do školy chodí, je opravdu hlavní mise školy. Ale je třeba si nalít čistého vína: bez sociální práce tento úkol v dnešní době splnit nejde.

<https://www.eduin.cz/clanky/kdyz-nestaci-jen-ucit-proc-skola-potrebuje-nekoho-jako-jirina-turjanska>